

SVENSKA FOTOBOKSPRISET

Svenska Fotobokspriset 2019

Korta biografier om de fem nominerade fotoboksförfattarna och deras böcker

Mikael Jansson

***Witnesses. Överlevande från Förintelsen* (Albert Bonniers Förlag)**

Formgivare: Greger Ulf Nilson

Juryns motivering:

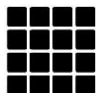
Historierna är fasansfulla, men Mikael Janssons porträtt av Förintelsens sista överlevare i Sverige är raka och värdiga. Formgivningen är kongenial med innehållet. Bilderna är tryckta på tidningspapper i broadsheet-format, samlade i en grå låda. Greppet signalerar dagstidningens angelägenhet och tillgängliggör historien.

Under hösten 2018 blev Mikael Jansson stort uppmärksam i Sverige med sin utställning *Witnesses. Överlevande från Förintelsen* på Kulturhuset i Stockholm. Utställningens starka porträtt från de överlevande i Sverige gavs samtidigt ut som bok, med vilken Mikael Jansson nu är nominerad till Svenska Fotobokspriset 2019.

Med boken *Witnesses. Överlevande från Förintelsen* (Albert Bonniers Förlag) har Mikael Jansson porträtterat Förintelsens överlevare i Sverige. Boken är en arkivbox som innehåller nio 16-sidiga broadsheet-ark som berättar om 97 överlevande och deras historier i bilder och citat. Med stor integritet ger porträtten och berättelserna en närgången bild av den moderna historiens mest vidriga händelser. I samband med sina möten med de överlevande lät Mikael Jansson sin fotografering kompletteras med de historier och livsöden som berättades, historier ofta berättade för första gången. Tillsammans ger uttrycken en gripande inblick i liv och upplevelser som inte får falla i glömska.

Mikael Jansson (född i Stockholm 1958) är en Sveriges mest hyllade modedefotografer internationellt och är idag främst känd för sina stora kampanjer och kändisporträtt. Mikael Janssons intresse för fotograferande började i tonåren genom musiken då han tog sig in på arenor och konsertlokaler för att fotografera band som besökte Stockholm. Tidigt kom han in på modedefotografering och flyttade redan på 1980-talet till New York där han skolades hos Richard Avedon, som anses vara 1900-talets främsta modedefotograf. Idag är Mikael Jansson flitigt anlitad över hela världen med uppdrag från de stora modehusen, modemagasin, kungligheter och kändisar.

Mikael Jansson står bland annat bakom flertalet nyskapande kampanjer för varumärken som Calvin Klein, Armani Cosmetics, Hugo Boss och Christian Dior. Hans verk har visats i ett 20-tal utställningar runt om i världen, han har vunnit prestigefulla priser och publicerat flera böcker. *Witnesses. Överlevande från Förintelsen* (Albert Bonniers Förlag) är Mikael Janssons nionde bok.

Helga Härenstam
In waiting for what is to come (Journal)
Formgivare: Helga Härenstam

Juryns motivering:

Helga Härenstam ger sig ut för att bokstavligen fylla igen hålen i familjens mest skamfyllda fotoalbum. Boken innehåller bilder från farmoderns barndom i dåvarande Rhodesia och Härenstams lågmält undersökande bilder från dagens Zimbabwe, familjealbumets anatomi styr processen. Berättelsen blir hennes egen.

När Helga Härenstam ärver ett fotoalbum från sin farmor, från uppväxten på Mnene missionsstation i dåvarande Rhodesia, finner hon att nästan hälften av fotografierna i albumet saknas. I albumet läser hon också anteckningen "I väntan på vad som komma skall". Helga Härenstam bestämmer sig för att resa till Mnene, en plats som hon känner till endast genom albumet, och ett barns minnen av platsen, för nästan 100 år sedan. Hon fotograferar de femtio bilder som fattas, för att bilda ett album över tid, men också för att kommentera, störa och avsluta albumet.

I Härenstams bok möter de gamla bilderna Helgas nya och bildar en historia som utgår från hennes egna och släktingarnas personliga minnen. Men som samtidigt är både poesi och politik. Bilderna kombineras med anteckningar och citat, nedskrivna under resan. Boken blir ett före och efter filtrerat genom slump, associationer, föreställningar och fantasier som berör minnet, fotografi, familj, makt, religion och Kolonialism.

Helga Härenstams arbetssätt som konstnär innefattar att leta efter, och skapa, samband, mening och berättelser utifrån händelser, människor och föremål som hon möter i sin vardag. Projekten mynnar ofta ut i bildlekar, fotografier och texter som presenteras som böcker och utställningar, eller som installationer och sociala experiment.

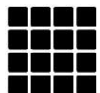
Helga Härenstam (1980) är konstnär och fotograf från Värmland, verksam i Göteborg där hon även är lektor och undervisar i fotografi/konst på HDK och Valand. Hon tog masterexamen i fotografi vid Valand 2008 och har sedan dess ställt ut både i Sverige och internationellt, bland annat i Korea, Frankrike och Finland. Hennes verk har bland annat visats på Göteborgs Konsthall och på Kulturhuset i Stockholm och hon ingår även i samlingen hos Hasselblad Foundation, Göteborgs Konstmuseum och Statens Konstråd. *In Waiting for what is to come* är Helga Härenstams sjunde bok.

Kalle Sanner
Lukas/Markus (Il' Editions & Blackbook Publications)
Formgivare: Lundgren+Lindqvist

Juryns motivering:

I den här boken har Kalle Sanner dokumenterat två kapell i Göteborg samtidigt som han vill prata om hur fotografi i sin tur kan påverka arkitektur; om vad arkitekturfotografi kan vara. Lukas/Markus är en omsorgsfullt genomförd produktion som uppdaterar genren.

På Västra Kyrkogården i Göteborg står de två kapellen Sankt Lukas och Sankt Markus i en och samma byggnad. Ritade av arkitekten Sven Brolid och uppförda under funktionalismens 1960-tal. Under ett besök på Västra Kyrkogården fångade byggnadens skarpa silhuett fotografen Kalle Sanners intresse. Byggnaden gjorde allt annat än att smälta in i omgivningen på den stora och annars avskalade kyrkogården. Sanners intresse för såväl kapellens uttryck som dess arkitekt växte och han började återkomma till platsen allt oftare. I över ett decennium fortsatte Sanner att besöka kyrkogården för att med sin storformatskamera fånga den karakteristiska byggnadens olika ljus vid säsongens skiftningar och vid olika tidpunkter på dygnet.

Det är just ljuset och dess ständiga förvandling som är utmärkande, och ofta centralt, i Kalle Sanners fotografier. Med sin Svenska Fotoboksprisonominerade bok *Lukas/Markus* skapar Kalle Sanner en samhörighet mellan fotografi och arkitektur. Genom sina bilder fångar han såväl byggnadens och omgivningarnas olika uttryck beroende på ljus och årstid, som tidens gång genom säsongers skiftningar. Boken kompletteras även med essän Jordfäst, skriven av sociologen Karl Palmås.

Kalle Sanner (född 1978) bor och är verksam i Göteborg där han även arbetar som enhetschef för film och fotografi på Akademin Valand. Han har en masterexamen från Högskolan för Fotografi och har även studerat fotografi vid Fatamorgana, Danish School of Art Photography i Köpenhamn samt vid Fudan University i Shanghai. Han står bakom en rad separat- och grupputställningar i Göteborg och har även ställt ut på Liljevalchs Vårsalong och Centrum för Fotografi i Stockholm, samt på flera gallerier i Köpenhamn. *Lukas/Markus* är Kalle Sanners sjätte bok.

Anna Clarén ***När allt förändrades* (Bokförlaget Max Ström)** **Formgivare: Henrik Nygren**

Juryns motivering:

När Pojken i bubblan – som han kommer att kallas – anländer till familjen förändras allt. Ja, utom Anna Claréns förmåga att skapa en berättelse om tvivlet, prövningarna och smärtan. Det mesta stämmer i den här boken; de koncentrerade bilderna och samspelet med de korta, poetiska dialogerna.

Fotografen Anna Claréns nya bok *När Allt Förändrades* (Bokförlaget Max Ström) är en berättelse om skamfylld sorg och om oändlig kärlek. Hela förändringen som boken dokumenterar började med att familjens tredje barn fick diagnosen autism. Senare även diagnosen utvecklingsstörning.

I boken har Anna Clarén använt kameran som ett verktyg för dokumentation, men också som terapi och tröst. Kameran blev en kanal att leda ut det kaos av motstridiga känslor som hon upplevde. Resultatet är en överväldigande och djupt personlig berättelse om familj och om äktenskap i ett skede när livet plötsligt och fullständigt förändras. Om föräldrar som inte orkar och inte räcker till, men som drivs framåt tack vare kärleken till alla barnen i familjen. Under fyra år (2013-2017) skrev Anna Clarén ner allt och följde livet med sin kamera.

- *Att vara totalt ärlig var nödvändigt, även när mina känslor var fula och skamfyllda eller när dialogerna med min man var mörka och smärtsamma. Via berättande kunde jag bättre förstå hur förändringen påverkade familjemedlemmarna på olika sätt och också nå ett slags försoning, säger Anna Clarén.*

Anna Clarén är född 1972 och uppvuxen i Lund. Idag bor hon med sin familj i Bålsta. Hennes tidigare utgivningar innefattar prisbelönta boken *Holding* samt *Puppy Love* och *Close to Home*. Anna Clarén är även representerad på en rad institutioner, bland andra Moderna Museet. Hon utbildade sig vid Nordens fotoskola där hon idag är verksam som utbildningsledare. *När Allt Förändrades* är utgiven på Bokförlaget Max Ström och utkommer även i en engelskspråkig utgåva med titeln *When everything changed*. *När allt förändrades* visades även som separatutställning på Fotografiska 2018.

Ulf Lundin
***Monumentet* (Galleri Magnus Karlsson)**
Formgivare: Waters Löwenhielm

Juryns motivering:

Högdalstopparna är Stockholms högsta punkt, byggda av Klarakvarterens rivningsmassor. En gång i tiden en plats för naturnära friluftsliv, idag en urban ödemark. I detta märkliga område har Ulf Lundin smugit i buskarna och genomfört en lyckad dokumentation med något slags naturfotografi.

I sin bok *Monumentet* (Galleri Magnus Karlsson) har Ulf Lundin utgått från Högdalstopparna i södra Stockholm. Tre toppar som började byggas på 60-talet, som de flesta ser som gamla soptippar, men som har en mycket mer spännande historia än så. Kullarna var en kreativ lösning för rivningsmassorna från Klarakvarteren och det omfattande tunnelbanebygget. Bakom idén stod den dåvarande stadsträdgårdsmästaren i Stockholm, Holger Blom, som med hjälp av landskapsarkitekter och konstnärer lät uppföra dessa berg som skulpturer i landskapet. Tanken var att låta området fungera som ett rekreationsområde och park för Stockholms växande befolkning. Den yngsta av topparna, Hökarängstoppen, är än idag Stockholms högsta punkt med sina 102 meter över havet.

Högdalstopparna är inte längre den plats som Holger Blom tänkt sig. Idag håller området på att förvildas där planterade träd och buskar blandas med vilda och marken är täckt av sly. Ulf Lundin fascinerades av topparna och återvände dit allt oftare för att fånga platsen genom sin kamera. Det blev något slags naturfotografi, fotografi av en natur som påverkats av människan, nu eller för längesedan. Topparna är idag öde och lite skrämmande, en märklig plats som många undviker. Under sina promenader i området träffade Lundin på sin höjd en och annan joggare eller hundägare, samt de EU-migranter som flyttat dit med sina husvagnar. Ulf Lundin bestämde sig för att fånga känslan på platsen, snarare än att sakligt dokumentera den och dess historia.

Ulf Lundin (1965) är uppvuxen i Alingsås och utbildade sig till stillbildsfotograf på Fotohögskolan i Göteborg (idag en del av Valand). Efter examen från Masterprogrammet 1997 flyttade han till Stockholm och bor idag i Gubbängen, inte långt ifrån Högdalstopparna. Lundin har ställt ut separat och i grupp både i Sverige och utomlands, såsom MAC International, The MAC Belfast och Paparazzi! Photographers, Stars and Artists, Centre Pompidou-Metz. Han har även tilldelats flertalet prestigefyllda priser, bland annat Lennart af Peterséns Priset och Arbetets Museums dokumentärfotopris. Ulf Lundin arbetar både med stillbild och video. *Monumentet* är hans första fotobok. Arbetet visades i en utställning på Galleri Magnus Karlsson i Stockholm hösten 2018.

För pressbilder och intervjuer, vänligen kontakta:
Moa Abrahamsson, Abby PR, moa@abbypr.se, 0707912000.

